

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

PUBLIC PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF THA KHAM SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE PHANAT NIKHOM, CHON BURI
PROVINCE

วรางคณา อุดหนุน

มหาวิทยาลัยบูรพา

2561

1191738919
BUU_1Thesis_59930122_independent_study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

59930122_1191738919

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

วรางคณา อุดหนุน

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

1191738919

BUU-IThesis 59930122 independent study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

PUBLIC PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF THA KHAM SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE PHANAT NIKHOM, CHON BURI
PROVINCE

WARANGKANA UDHUNUN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN CONCENTRATION IN GENERAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION
BURAPHA UNIVERSITY

2018

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

1191738919

BUU :Thesis 59930122 independent study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ วราภคณา อุดหนุน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. สุธิ หงษ์วิเศษ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนวัฒน์ พิมลจินดา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุธิ หงษ์วิเศษ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการ
บริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ วงษ์แก้ว)

วันที่ ๑๙ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

59930122: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การดำเนินงาน/ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

วรางคณา อุคหนุน : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. (PUBLIC PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF THA KHAM SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE PHANAT NIKHOM, CHON BURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุณี หงษ์วิเศษ, ปร.ด ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.32) เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมรายด้านพบว่า ประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.44) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.33) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.21) ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.11) ซึ่งประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด และจากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แยกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1191738919

59930122: CONCENTRATION: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A. (GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PUBLIC PARTICIPATION/ IMPLEMENTATION/ THA KHAM SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

WARANGKANA UDHUNUN : PUBLIC PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF THA KHAM SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE PHANAT NIKHOM, CHON BURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: SUNEI HONGWISIT, Ph.D. 2018.

The purpose of this study was to examine a level of public participation in the administration of Tha Kham Sub-district Administrative Organization, Amphoe Phanat Nikhom, Chon Buri Province. Also, this study intended to compare the level of public participation in the administration of Tha Kham Sub-district Administrative Organization as classified by personal factors, including gender, age, marital status, educational level, occupation, net amount of income, and length of residency in the community. This is a qualitative study that used a questionnaire, completed by 350 people.

The results of the study revealed that the level of public participation in the administration of Tha Kham Sub-district Administrative Organization, in Amphoe Phanat Nikhom, Chon Buri Province was at a moderate level (mean = 2.33). When considering each aspect of participation, the subjects participated at the highest level in being co-receivers of benefits (mean = 2.44), followed by the aspect of implementation (mean = 2.33), and decision-making (mean = 2.21), respectively. Also, it was found that the subjects participated at the lowest level in following-up and evaluation (mean = 2.11). In addition, based on the results from the comparisons, there were statistically significant differences in the level of public participation among the subjects with different age, marital status, educational level, occupation, net amount of income, and length of residency in the community at a significant level at .05. Finally, there was no statistically significant difference in the level of participation among the subjects who had different gender.

1191738919

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. สุณี หงษ์วิเศษ ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ให้งานนิพนธ์ได้เป็นรูปเล่มสมบูรณ์ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณท่าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่นในเขตตำบลท่าข้าม และครู โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคมทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณประธานรุ่น ร.บ.ม. 11-2 เพื่อนิสิต และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแก่ บิดา มารดา เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วรางคณา อุดหนุน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	14
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	19
บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 ผลการศึกษา	40
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	43
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	48
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการศึกษา	59
การอภิปรายผลการวิจัย.....	61
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก	71
ประวัติย่อของผู้วิจัย	77

1191738919

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนประชากร/ หลังคาเรือน/ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของตำบลท่าข้าม	25
ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามหมู่บ้าน	35
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร	40
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.....	43
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	44
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	45
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	46
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	47
ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามเพศ	48
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ	48
ตารางที่ 11 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	49

1197738919

BUU_1Thesis_59930122_Independent_study / rev: 220925562 11:27:54 / seq: 67

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส50

ตารางที่ 13 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสถานภาพสมรสและการมีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม
 จังหวัดชลบุรี.....50

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....51

ตารางที่ 15 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม
 จังหวัดชลบุรี.....52

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ53

ตารางที่ 17 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอาชีพและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี53

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้สุทธิต่อเดือน54

ตารางที่ 19 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของรายได้สุทธิต่อเดือนและการมีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม
 จังหวัดชลบุรี.....55

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน56

ตารางที่ 21 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้
 และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี56

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบสมมติฐาน57

1197738919

BUU_1Thesis_59930122_independent_study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
----------------------------------	---

1197738919

BUU-IThesis 59930122 independent study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด เป็นกฎหมายแม่บทในการปกครองประเทศ ได้มีบทบัญญัติถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) ได้มีบทบัญญัติหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในมาตรา 69/1 บัญญัติว่า “การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบว่าด้วยการนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 76 บัญญัติว่า “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐ ต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ” และมาตรา 78 บัญญัติว่า “รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใด บรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของประเทศไทย ที่จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบท อันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหา และการสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง (Political participation) หรือที่เรียกว่าการปกครองตนเอง (Local self-government) ตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด กล่าวคือ มีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินงานโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง วางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลย่อมที่จะสามารถแก้ไขปัญหา สนองตอบความต้องการของชุมชนในระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่น และศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล รู้สึกมีความผูกพัน มีส่วนได้เสียต่อถิ่นอาศัย ซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม จากที่กล่าวมา องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการกระจายอำนาจไปปฏิบัติ เพราะถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ย่อมไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ (อุทัย หิรัญโต, 2523 อ้างถึงใน ชีระยุทธ สุขเสมอใจ, 2550)

แต่ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ถึงแม้ประชาชนจะมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการกระจายอำนาจการปกครอง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มีความต้องการที่จะใช้สิทธิในการเลือกผู้บริหารท้องถิ่นแล้วก็ตาม แต่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น และอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จะต้องเป็นหน่วยงานที่รับทราบปัญหาและคอยแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ แต่นั่นก็ไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ประเด็นสำคัญคือ การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การเข้าร่วมประชุม เสนอความคิดเห็น การเข้าร่วมจัดทำ

แผนพัฒนาตำบล การเข้าร่วมโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาตำบล การเข้าร่วมติดตามและประเมินผล การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น (ปิยนุช เงินคล้าย, 2540)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้กระบวนการตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐ หรือภาคเอกชนเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งที่จะเกิดในสังคม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักปกครองตนเอง เพราะรู้ปัญหาสามารถแก้ไขได้ตรงจุด เมื่อประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาครัฐแล้ว ย่อมมีส่วนร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงาน ทำให้การดำเนินการของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดปัญหาการทุจริต หรือข้อร้องเรียนต่าง ๆ สามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตรงต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

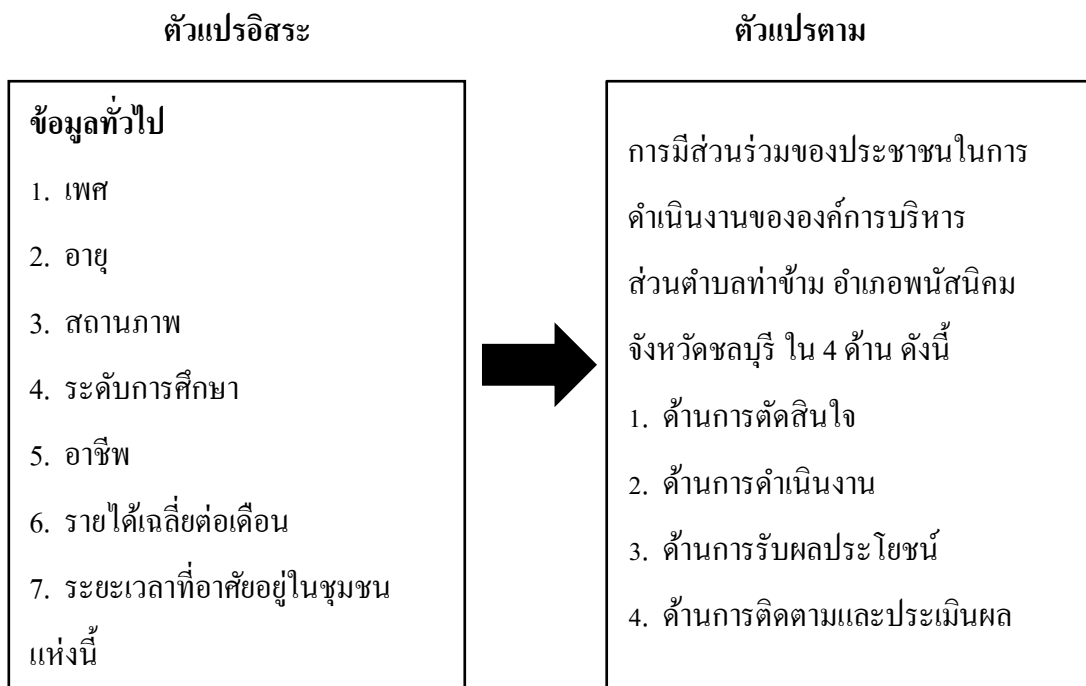
5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

6. ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

7. ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน พิสมร เพิ่มพูน และจักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์, 2560) มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. ผลการวิจัยนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามให้เกิดประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตด้านพื้นที่

กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านท่าข้าม บ้านสะแกลาย บ้านดอนกลุ่ม บ้านหมอสอ บ้านมาบใหญ่ บ้านไผ่แถว และบ้านหัวไผ่

ขอบเขตด้านเวลา

กำหนดระยะเวลา 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561-30 กันยายน พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านการคิด ตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาตำบล ด้านการดำเนินกิจกรรม/ โครงการพัฒนาตำบล ร่วมรับประโยชน์ ติดตามและประเมินผล ซึ่งจะทำการศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การเข้าร่วมประชุมแล้วใช้วิจารณญาณในการคิด ตัดสินใจในการเสนอกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการเลือกแนวทางในการพัฒนาและแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
2. ด้านการดำเนินงาน หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงาน ถ่ายทอดนโยบาย การวางแผนพัฒนาตำบล การดำเนินกิจกรรม/ โครงการ รวมทั้ง

การประสานงาน ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการรวมกลุ่ม สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามอำนาจหน้าที่ที่ประชาชนพึงมี

3. ด้านการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรม/ โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดทำขึ้น แล้วประชาชนมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ ทั้งทางตรง เช่น การมีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่ได้มาตรฐาน สัญจรไปมาสะดวกสบาย มีน้ำประปาสะอาดใช้ มีไฟฟ้า สาธารณะส่องสว่าง และทางอ้อม เช่น การรณรงค์ป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน รวมถึงทั้งทางด้านสังคมและส่วนบุคคล

4. ด้านการติดตามและประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลกิจกรรม/ โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้น ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการดำเนินงานและความคุ้มค่ากับงบประมาณ ลดปัญหาการทุจริต รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

ประชาชน หมายถึง คนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่กฎหมายกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาและเพื่อเป็นพื้นฐานในการสนับสนุนผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
4. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากล ที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นที่สังคมไทยให้ความสำคัญ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักการธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงทำให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมืองรวมถึงการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ เมื่อพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมในอดีต จะพบว่าการมีส่วนร่วมจะมีความหมายครอบคลุมเพียงมิติของการร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น เป็นการจกกิจกรรมโดยภาครัฐแล้วดึงประชาชนให้เข้าร่วม คำนึงถึงเป้าหมายหรือผลงานในเชิงปริมาณ มิได้มุ่งมิติเชิงคุณภาพ จึงเป็นการมีส่วนร่วมเฉพาะกิจ สลายไปโดยง่าย แต่กระแสของการมีส่วนร่วมในมิติใหม่ จะมุ่งเน้นในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่า

1191738919

BUU-1Thesis 59930122 independent study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

ผลที่ได้จากการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะกระบวนการตัดสินใจดังเช่น ความเห็นของนักวิชาการ
ต่อไป

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 อ้างถึงใน ชีระยุทธ สุดเสมอใจ, 2550) ให้ความหมายของ
การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน
ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรม ต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
หรือกระบวนการบริหาร จากทัศนะของนักวิชาการสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการ
ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง ในกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กร โดยการ
เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านกระบวนการบริหาร และด้านกระบวนการ
ตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดการยอมรับตามเป้าหมายและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่เข้าไปมี
ส่วนร่วม โดยการเข้ามามีส่วนร่วมมักจะมีลักษณะการมีส่วนร่วมในบางขั้นตอน หรือมีส่วนร่วม
ทุกขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

ลือชัย ศรีเงินยวง (2552 อ้างถึงใน กิตติพงษ์ ด้านลาพล, 2558) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม
ของประชาชนที่แท้จริง จะต้องไม่หมายความเพียงแต่การดึงประชาชนเข้าร่วมโครงการที่รัฐ
เป็นผู้กำหนด แต่จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างมีสำนึกรับผิดชอบและมีบทบาทอย่างเต็มที่ ตั้งแต่
คิดค้นปัญหา วางแผน ปฏิบัติงาน ดูแล กำกับ ตลอดจนประเมินผล ติดตามงาน การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนที่แท้จริง จะต้องหมายถึง การมอบอำนาจอธิปไตยขึ้นพื้นฐานสู่ประชาชน การพยายาม
จัดตั้งและพัฒนาองค์กรประชาชนให้เข้มแข็งบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ

ธนาศิลป์ เสี่ยวทอง (2553 อ้างถึงใน ปิยธิดา ปาลรังสี, 2557) ให้ความหมายของ
การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นการเปิดโอกาสจากภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนได้มีการพัฒนา
ขีดความสามารถของตนเอง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วม
ในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมี
ส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์และการมีส่วนร่วม
ในการประเมินผล โดยประชาชนต้องมีอิสระและมีความเต็มใจ ในการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งรู้สึก
เป็นเจ้าของโครงการ เพื่อวัตถุประสงค์ที่วางไว้และทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 อ้างถึงใน พัฒนา พิทาคำ, 2558) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของ
ประชาชน เป็นกระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนใน
ชุมชนทั้งในรูปของบุคคล กลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ
ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน ให้บรรลุ
วัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การที่ประชาชนหรือกลุ่มคนภายในสังคม เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือองค์กร มีการกำหนดกิจกรรมขึ้น โดยใช้ความร่วมมือหรือใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมกับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ทั้งนี้บนพื้นฐานความมีอิสระทางความคิด

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

องค์การอนามัยโลก (1981 อ้างถึงใน กิตติศักดิ์ แสงประทุม, 2559) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือการตัดสินใจด้วยตนเอง
2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดการควบคุมทางการเงินและบริการ
3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเองและควบคุมสังคม
4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวและสังคม

Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน พิศมร เพิ่มพูน และจักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์, 2560) ได้แบ่งลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชนออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรก ที่ต้องกระทำ ได้แก่ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นการ เข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การร่วมมือร่วมแรง การบริหาร กล่าวคือ หลังกระบวนการเลือกการตัดสินใจ ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้น ได้มาจากคำถามว่า

ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำได้โดยวิธีใด การลงมือปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่ง ที่ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่ายด้วยกัน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ มากที่สุด

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึง การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ ทางบวกและ ผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษ ต่อบุคคลและสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล (Evaluation) เป็นการที่ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบการมีส่วนร่วม ประเมินอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุมเพื่อทบทวนและประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา การร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินผล หรือการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการวิจัยประเมินผล สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ หรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ดำเนินของโครงการ

วัชรินทร์ อินทรพรม (2557) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นหาว่าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจน ความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน
3. ร่วมนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดหรือแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของสังคม
4. ร่วมการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ในการที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย
8. ร่วมติดตาม ควบคุม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ ให้ใช้ประโยชน์ต่อไป

จเร ปานจีน (2545 อ้างถึงใน อรรถพล เครือเนียม, 2556) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วม ประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ กิจกรรม เพื่อแก้ปัญหา
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรงร่วมใจ ประกอบกิจกรรม จะทำให้ประชาชนผูกพันกันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการ เป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์ และมีประโยชน์ต่อสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อค้นหาหาข้อบกพร่องที่เกิดจาก การดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะได้นำมาเป็นบทเรียนในการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานต่อไป

วรวิมล พละบุตร (2548 อ้างถึงใน กิตติพงษ์ ด่านลาพล, 2558) ได้กำหนดกรอบพื้นฐาน เพื่อการอธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วม ในแง่ของรูปแบบของการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ระยะเริ่ม การตัดสินใจในช่วง ของกิจกรรมและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งอาจเป็นในรูปของการเข้าร่วมโดยมีการ สนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือ รวมทั้งการเข้าร่วมในการ ร่วมแรงร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทั้งด้านวัตถุ สังคม หรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม ทั้งหมด

สรุปได้ว่า รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการกระทำที่ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้ เข้ามามีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการ วางแผนบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน และด้านการ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ทั้งนี้อาจร่วมโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ โดยอยู่บนพื้นฐาน ความเสมอภาค ความสมานฉันท์ และความเอื้ออาทรกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น อยู่ที่การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การริเริ่ม การวางแผน การตัดสินใจ การร่วมรับผิดชอบ ตลอดจนการร่วมประเมินผลในการให้ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น มีหลายสิ่งหลายประการที่เป็นแรงกระตุ้นและเป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วม อันก่อให้เกิดผลสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินการ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2557 อ้างถึงใน กิตติพงษ์ คำนลาพล, 2558) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ความศรัทธาต่อความเชื่อบุคคลสำคัญ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
2. ความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพ มีเกียรติยศหรือตำแหน่งที่ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วม ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ศรัทธา หรือมีความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ
3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ โดยมีเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ คือ ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วมและประชาชนจะต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้ คือ ประชาชนจะต้องมีเวลาในการมีส่วนร่วม กิจกรรมการมีส่วนร่วมไม่เหมาะสม สถานการณ์ฉุกเฉิน ประชาชนจะต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไป ประเมินค่าตอบแทนที่จะได้รับ ประชาชนต้องมีความสนใจสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วม นั้น ประชาชนจะต้องมีการสื่อสารเข้าใจกันทั้งสองฝ่ายและประชาชนต้องไม่รู้สึกรับกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพทางสังคม การมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมาก ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ทางการเมือง ทางด้านวัฒนธรรม และปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์

สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) อายุและเพศ 2) สถานภาพในสังคม 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้และทรัพย์สิน 6) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น 7) พื้นที่ถือครองและสถานภาพการทำงาน

อัคราพร สังขวน (2558) กล่าวว่า การที่ประชาชนจะตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในงาน ยุติธรรมชุมชนและร่วมรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระบบนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล แต่เป็นการรับรู้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากภายนอก ดังที่ Cohen and Uphoff (1980,

pp. 213-218 อ้างถึงใน อัคราพร สังขาน, 2558) เสนอว่าบุคคล 4 ฝ่าย มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) อายุและเพศ 2) สถานภาพในครอบครัว 3) ระดับการศึกษา 4) สถานภาพทางสังคม เช่น ชนชั้นทางสังคม ศาสนา 5) อาชีพ 6) รายได้และทรัพย์สิน 7) ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ 8) ที่ดินถือครองและสถานภาพแรงงาน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528 อ้างถึงใน ธีระยุทธ สุขเสมอใจ, 2550) กล่าวถึง ปัจจัยที่ผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นแรงผลักดันหรือแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลเอง
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม
3. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น
4. รางวัลตอบแทน เช่น ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา โดยหวังประโยชน์

การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในลำดับสูงขึ้น ๆ ไปได้ จะต้องมีส่วนร่วมในลำดับล่าง ๆ ก่อน จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ เพราะหากปราศจากข้อมูล ประชาชนจะทำหน้าที่ร่วมให้ความเห็นปรึกษาหารือ ร่วมตัดสินใจ ติดตาม ตรวจสอบ ได้อย่างไร นอกจากนี้การให้ความคิดเห็นที่เหมาะสมอาจดำเนินการหลังจากได้มีเวลาศึกษาข้อมูลมาแล้วรูปแบบการรับฟังความคิดเห็น เช่น การสำรวจโดยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การรับฟังผ่านเวทีประชาชน ผ่านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ จดหมายหรือกล่องรับความคิดเห็น เป็นต้น (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่ประชาชนหรือกลุ่มคนภายในสังคม เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือองค์กร มีการกำหนดกิจกรรมขึ้นโดยใช้ความร่วมมือหรือใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ดำเนินงานร่วมกับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวม ทั้งนี้ อาจร่วมโดยตรงหรือทางอ้อมก็ได้ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นั้น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้สรุปและนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะ ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญ 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้สุทธิต่อปี และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศไทย เพราะหลักธรรมาภิบาลสามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิผล และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ปัจจุบันสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างกว้างขวางและอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนอย่างรวดเร็ว แต่ระบบการบริหารงานของภาครัฐโดยรวมยังไม่สอดคล้อง ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐโดยการนำหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) มาใช้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศไทย (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, 2544)

UNESCAP (อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม, 2555) ให้คำจำกัดความว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการ โครงสร้างและความสัมพันธ์ของ สถาบันทางการเมืองซึ่งครอบคลุมทั้งในส่วนของสถาบันทางการเมืองที่มี ลักษณะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจจัดสรรทรัพยากร เพื่อบริหารกิจการของบ้านเมืองและแก้ไขปัญหาของสังคม ตลอดจน กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนหรือฝ่ายต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้กรอบและกระบวนการทางกฎหมายอันชอบธรรม

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) ได้ให้ความหมาย การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2548 ดังนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การดำเนินงานของส่วนราชการ

1.1 จะต้องคำนึงถึงการให้บริการประชาชน โดยประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากรัฐเป็นหลักสำคัญ การกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องต้องมีดัชนีชี้วัด และแสดงผลลัพธ์ให้เห็นอย่างชัดเจน ประชาชนได้รับผลประโยชน์ เกิดการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

1.2 การดำเนินการให้มีความโปร่งใส จะเกิดขึ้นได้เมื่อส่วนราชการได้สร้างหลักเกณฑ์การปฏิบัติในแต่ละเรื่องขึ้น กำหนดไว้อย่างชัดเจน ตรวจสอบได้ และสามารถเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจหรือโครงการกิจกรรมที่ส่วนราชการจะดำเนินการ ซึ่งมีผลกระทบต่อ

วิถีชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติของคนในชุมชนนั้น การปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมผลักดันให้ภารกิจนั้นประสบผลสำเร็จ

2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ เป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็นการกำหนดแผนการทำงานที่มีวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของงาน ดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานของส่วนราชการต้องสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจที่กระทำได้อย่างชัดเจน

2.2 การบริหารราชการแบบบูรณาการ

2.3 การพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.4 การจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ

2.5 การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน

3. มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ กำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักการ

3.1 หลักความโปร่งใส ต้องประกาศกำหนดเป้าหมาย และแผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ และงบประมาณที่ต้องใช้ เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนทราบ

3.2 หลักความคุ้มค่า ส่วนราชการจะต้องทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วยและในการประเมินความคุ้มค่าจะต้องคำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ โดยเทียบกับรายจ่ายของรัฐ ทั้งนี้มีค่าใช้จ่ายเป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ได้เสียของสังคมด้วย การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องทำโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม

3.3 หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบ) การสั่งราชการต้องเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้ามีการสั่งการด้วยวาจาต้องบันทึกคำสั่งนั้นไว้

4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น เป็นการลดระยะเวลาในการพิจารณาการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติหรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว

4.1 การกระจายรายได้ในการตัดสินใจ แต่ละแห่งต้องทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น โดยเปิดเผยให้ประชาชนตรวจสอบได้

4.2 การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เพื่อให้เจ้าหน้าที่บริการประชาชนได้ครบถ้วน โดยเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องสามารถแจ้งรายละเอียด รับเอกสารหลักฐานที่จำเป็น แจ้งให้ทราบ

ระยะเวลาดำเนินการ และเป็นผู้ติดต่อประสานกับส่วนราชการอื่น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

5. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้ส่วนราชการมีหน้าที่ตรวจสอบภายในของส่วนราชการตนเอง เพื่อปรับปรุงภารกิจให้เป็นอย่างดีเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบายหรือแผนปฏิบัติการ ราชการ โดยทบทวนภารกิจ ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

6. ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มีสาระสำคัญ ดังนี้

6.1 การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

6.2 การจัดระบบสารสนเทศ

6.3 การรับฟังข้อร้องเรียน

6.4 การเปิดเผยข้อมูล

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ว่าได้ดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์เพียงใด ซึ่งจะวัดจากผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุณภาพของการให้บริการอาจวัดได้จากความสะดวกในการให้บริการ ความไม่ยุ่งยากต่อการทำความเข้าใจ การให้บริการที่ถูกต้องและรวดเร็ว

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2548) ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่า หมายถึง การบริหารงานที่มีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อการมุ่งประโยชน์สูงสุด รับผิดชอบ และตอบสนองต่อความต้องการประชาชน ในการมีส่วนร่วมภายใต้ระบบการบริหารที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขณะเดียวกันก็มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจขององค์กร ภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการคือการส่งเสริมให้ระบบราชการไทยนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยและประชาชน ตามเจตนารมณ์ของมาตรา 3/ 1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ/ คุ่มค่า (Efficiency/ Value for money) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus oriented) หลักการตรวจสอบได้/ มีภาระรับผิดชอบ (Accountability) หลักเปิดเผย/ โปร่งใส (Transparency) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

และหลักนิติธรรม (Rule of law) จากนั้นได้มีการปรับปรุงใหม่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นหลักที่จํายาก โดยรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นหลักการที่ง่ายต่อความเข้าใจ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทยและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ โดยจัดกลุ่มหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) เป็น 4 หลักการสำคัญและ 10 หลักการย่อย ดังนี้ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558)

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หลักประสิทธิผล (Effective) และหลักการตอบสนอง (Responsive)
2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic value) ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักนิติธรรม (Rule of Law) และหลักความเสมอภาค (Equity)
3. ประชาธิปไตย (Participatory state) ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation/ Consensus oriented)
4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative responsibility) ประกอบด้วย หลักคุณธรรม/จริยธรรม (Morality/ Ethics)

สำหรับความหมายของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) ทั้ง 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย มีดังนี้ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558)

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) ประกอบด้วย
 - 1.1 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น
 - 1.2 ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.3 การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic value) ประกอบด้วย

2.1 ภาระรับผิดชอบ/ สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

2.2 เปิดเผย/ โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

2.3 หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

2.4 ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

3. ประชาธิปไตย (Participatory state) ประกอบด้วย

3.1 การมีส่วนร่วม/ การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/ Consensus oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

3.2 การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative responsibility) ประกอบด้วย

4.1 คุณธรรม/ จริยธรรม (Morality/ Ethics) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมียึดมั่นในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้เป็น ไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ (I AM READY) ได้แก่ (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2548, หน้า 12-13)

I - Integrity ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

A - Activeness ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ

M - Morality มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม

R - Responsiveness คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

E - Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ

A - Accountability ตรวจสอบได้

D - Democracy ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย

Y - Yield มุ่งผลสัมฤทธิ์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองตนเองตามหลักกระจายอำนาจการปกครอง เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการปกครองของคนในชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรูปแบบการปกครองที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความสำคัญต่อการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นการปกครองที่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังมีนักวิชาการได้นิยามไว้ ดังนี้

Holloway (1959 อ้างถึงใน คำนึ่ง สิงห์เอี่ยม, 2559) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังด้วยตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

Wit (1967 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2555) นิยามไว้ว่า หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประธาน คณะทฤษฎีศึกษาร (2548) การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีความอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ชยาวิธ จันทร (2544 อ้างถึงใน สมพิศ แสนสุข, 2548) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตย เพราะการพัฒนาการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นก่อน โดยสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชนว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเปรียบเสมือนสถาบันฝึกอบรมประชาชน ให้เข้าใจกระบวนการและกลไกทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม

ธนศวรร จริฎเมือง (2551) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น (Local government) หมายถึง การปกครองตนเองของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ

1. ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ และบริหารท้องถิ่นของตนเอง ความอิสระดังกล่าว มีหลายมิติ รวม 6 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 1.2 ความเป็นอิสระในการวางแผนงานเพื่อกำหนดทิศทางและการบริหารท้องถิ่นของตนเอง
- 1.3 ความเป็นอิสระในการออกกฎ ข้อบังคับ เพื่อใช้ในท้องถิ่นของตนเอง
- 1.4 ความเป็นอิสระในการกำหนดงบประมาณ ตลอดจนการหารายได้เพื่อใช้จ่าย

ในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง

1.5 ความเป็นอิสระในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน เพื่อให้นโยบาย โครงการและกฎข้อบังคับต่าง ๆ สัมฤทธิ์ผลตามที่วางไว้

1.6 ความเป็นอิสระในการบังคับบัญชาบุคลากร

2. เพื่อให้ความเป็นอิสระเหล่านั้นเป็นไปโดยประชาชนท้องถิ่นนั้น ประชาชนย่อมต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ

3. สมาชิกสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารจะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน จะเป็นการเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ย่อมต้องมีฐานะทางกฎหมายเพื่อรับผิดชอบหรือรับชอบในการบริหารงานของตนเอง นั่นคือมีความเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินการใด ๆ ก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด

5. รัฐบาลกลางมีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ใช่ควบคุม การกำกับดูแล เป็นการติดตามดูว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

6. ความเป็นอิสระของแต่ละท้องถิ่น ไม่ได้หมายความว่าถึงเอกราช ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระเฉพาะในส่วนที่จะบริหารกิจการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตนเองเท่านั้น

โกวิท พวงงาม (2555) กล่าวโดยสรุปสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. มีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญประชากร หรือขนาดพื้นที่

2. มีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเองโดยสิทธินี้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ

3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง คือ มีองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555 อ้างถึงใน คำวินิจฉัยที่ ๒๕๕๙) กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะถือว่าเป็นการให้ประชาชนรู้จักการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ในการเป็นพลเมือง เพื่อนำไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น หรือชุมชนได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าคนนอกพื้นที่ ส่งผลให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ
3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะแต่เดิมรัฐบาลดำเนินกิจการเกี่ยวกับการปกครองหรือบริการสาธารณะเอง
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่นนั้น
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว จะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นตระหนักถึงคุณค่าและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน นอกจากนี้คนในชุมชนยังสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งร่วมตรวจสอบเป็นการถ่วงดุลอำนาจ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555 อ้างถึงใน คำวินิจฉัยที่ ๒๕๕๙) จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ
2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. เพื่อความประหยัด
4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการศึกษาการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องพิจารณาถึงกำลังงบประมาณ กำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากเกินกว่าภาระ หรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการ

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศ ก็ไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น งานทะเบียนที่ดิน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา (โกวิทย์ พวงงาม, 2555)

การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. เป็นงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น
2. เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง
3. เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ซึ่งมีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมาก เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุข จัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็กและคนชรา เป็นต้น
4. เป็นงานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ท้องถิ่น เช่น จัดให้มีโรงรับจำนำ การจัดตลาดและงานต่าง ๆ ที่มีรายได้ โดยสามารถเรียกเก็บค่าบริการจากประชาชน

รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น ไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ (สมพิศ แสนสุข, 2548)

1. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
2. เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
3. องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ปัจจุบันมีอยู่ 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

โครงสร้างองค์กรบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์กรบริหารส่วนตำบล ปัจจุบันมีลักษณะ โครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2552) โครงสร้างของสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นดังนี้ (สมพิศ แสนสุข, 2548)

1. โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภา ๗ หมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกจำนวน 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภา ๗ หมู่บ้านละ 3 คน
2. โครงสร้างฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง จำนวน 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตำบลท่าข้าม เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอพนัสนิคม ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากอำเภอพนัสนิคม เป็นระยะทางประมาณ 17.4 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดชลบุรีประมาณ 43.5 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 31.415 ตารางกิโลเมตร หรือ 19,634 ไร่ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มเหมือนแอ่งกระทะ เหมาะสำหรับการเกษตร มีคลองธรรมชาติไหลผ่านจำนวน 3 สาย คือ คลองชวดท่าข้าม คลองชวดแร่ และ คลองพระยาพิพัฒน์ ส่วนคลองที่เกิดจากการขุดก็มีจำนวนหลายสายเช่นกัน ตำบลท่าข้ามแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) หมู่ที่ 1 บ้านท่าข้าม 2) หมู่ที่ 2 บ้านสะแกกลาย 3) หมู่ที่ 3 บ้านดอนกลุ่ม 4) หมู่ที่ 4 บ้านหมอสอ 5) หมู่ที่ 5 บ้านมาบใหญ่ 6) หมู่ที่ 6 บ้านไผ่แถว 7) หมู่ที่ 7 บ้านหัวไผ่

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีประชากรทั้งสิ้น 3,087 คน แยกเป็นชาย จำนวน 1,494 คน และหญิง จำนวน 1,593 คน จำนวนครัวเรือน 873 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 98 คน/ ตารางกิโลเมตร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร/ หลังคาเรือน/ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของตำบลท่าข้าม

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง (คน)
1	บ้านท่าข้าม	132	460	359
2	บ้านสะแกกลาย	132	505	388
3	บ้านดอนกลุ่ม	123	427	347
4	บ้านหมอสอ	70	273	232
5	บ้านมาบใหญ่	56	211	165

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง (คน)
6	บ้านไผ่แดง	109	437	334
7	บ้านหัวไผ่	251	774	612

วิสัยทัศน์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

“สาธารณสุขปลอดภัยครบถ้วน เกษตรกรถ้วนพึ่งพาตนเองได้ โลกพนมดีไปสู่สากล ประชาชนเป็นสุขถ้วนหน้า”

พันธกิจ

1. จัดให้มีสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐานครอบคลุมทุกพื้นที่
2. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตรอย่างเพียงพอ
3. ให้มีการบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ
4. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
5. ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา ศาสนา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของตำบล
6. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในตำบล
9. ส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
10. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล
11. พัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มสู่ความเข้มแข็ง

อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาด้านการคมนาคม
2. พัฒนาด้านการสื่อสาร
3. พัฒนาแหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและการเกษตร
4. พัฒนาติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างและไฟฟ้าเพื่อการบริโภค
5. พัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมด้านสังคมสงเคราะห์
2. จัดหาสถานที่พักผ่อนและการออกกำลังกายให้กับประชาชน
3. ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุในตำบล
4. สนับสนุนบริการด้านสาธารณสุขให้ทั่วถึงและครอบคลุม
5. ส่งเสริมสนับสนุนการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี

ของชาวตำบลท่าข้าม

6. พัฒนาการคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการศึกษา

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนา บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบลให้ได้มาตรฐานสากล
2. พัฒนาส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดระเบียบชุมชน สังคม รักษาความสงบเรียบร้อยและ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการณรงค์และป้องกัน ปราบปรามยาเสพติด
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้บริการของสายตรวจประจำตำบล อาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

3. พัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารจัดการ

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การส่งเสริมการบริหารจัดการและสร้างการมีส่วนร่วม
3. การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีโรงเรียนในพื้นที่จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม สอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านท่าข้าม และมีศูนย์พัฒนาเด็กวัดพรหมรัตนาราม เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำตำบลจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านท่าข้าม มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าข้ามตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านท่าข้าม

การเดินทางของประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์ส่วนตัวและมีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่านถนนสุขประยูร ตำบลท่าข้ามมีไฟฟ้าเข้าถึงทุกครัวเรือนจำนวน 7 หมู่บ้าน แต่มีกระแสไฟฟ้าใช้ไม่เพียงพอ มีปัญหาไฟตกในบางจุด เนื่องจากช่วงการขยายเขตไฟฟ้าไม่เหมาะสมกับจำนวนครัวเรือน เพราะแต่ละครัวเรือนที่มีปัญหาไฟตก มีที่ตั้งห่างกัน ไม่ได้อยู่รวมกันเป็นชุมชน ต้องเพิ่มหม้อแปลงไฟฟ้า เพื่อให้มีปริมาณกระแสไฟฟ้าใช้เพียงพอ

ในปัจจุบันในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามมีประปาหมู่บ้านใช้เป็นบางหมู่ ได้แก่ หมู่ 1, 2, 5, 6 และหมู่ 7 โดยประชาชนในเขตหมู่ 2 จะใช้ประปาหมู่บ้านร่วมกับหมู่ 7 ส่วนประปาหมู่บ้านของหมู่ 5 ก็จะมีหมู่ 6 มาใช้ร่วมกัน ประชาชนส่วนใหญ่ยังนิยมใช้น้ำจากบ่อน้ำผิวดิน ขณะนี้ประปาส่วนภูมิภาคกำลังเดินท่อหลักขยายเขตประปาภายในตำบลและกำลังจะขยายเข้าไปตามหมู่บ้าน

ประชาชนตำบลท่าข้ามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม การทำประมง ถือเป็นอาชีพหลักของตำบลท่าข้าม นอกจากนี้ก็มีการทำนา และรับจ้างทั่วไป ส่วนอาชีพอื่น ๆ ก็มีกระจายกันไป ประชากรตำบลท่าข้ามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ 95 ที่เหลือร้อยละ 5 จะนับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งคริสต์ศาสนิกชนส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่หมู่ที่ 7 บ้านหัวไร่ ตำบลท่าข้าม มีงานประจำปีที่ทำร่วมกันทุกปี ณ วัดพรหมรัตนาราม คือ งานประเพณีสงกรานต์ สรงน้ำพระ รดน้ำคำหัวขอพรผู้ใหญ่ นอกจากนี้แต่ละหมู่บ้านก็จะมีประเพณีของตนเอง เช่น ประเพณีบุญกลางคอนของบ้านสะแกลาย และบ้านคอนกลุ่ม ประเพณีทำบุญบ้านในวันขึ้นปีใหม่ของบ้านไร่แก้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติพงษ์ ด้านลาพล (2558) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.42 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการร่วมเสนอความคิดเห็น รองลงมาคือด้านการร่วมประชุม ด้านการร่วมตัดสินใจ และที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล

มีค่าเฉลี่ย 2.25 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศและระดับ การศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบที่จำแนกตามอายุและอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัฒนา พิทาคำ (2558) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนา เทศบาลตำบล แม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชน และศึกษา ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขใน โครงการพัฒนา เทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ การร่วม ปฏิบัติการตามโครงการและการร่วมติดตามประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และการร่วมปฏิบัติการตามโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการติดตามประเมินผลอยู่ใน ระดับน้อย ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขใน โครงการพัฒนาเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัญหาด้านการติดตามและประเมินผลมีสาเหตุมาจาก ประชาชน ไม่ได้เป็นคณะกรรมการ เนื่องจากมีการคัดเลือกตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมดำเนินการแล้ว และพบว่าผู้นำชุมชนเสนอแนวทางแก้ไข โดยให้มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ มากที่สุด

ปิยธิดา ปาลรังสี (2557) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอ ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วม ในการวางแผนและการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ยกเว้น การมีส่วนร่วม ในการประเมินผลของประชาชนอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 3 ปัจจัย คือ ด้านความเข้มแข็งชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และด้านการสื่อสารและ การประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

มหคุณากรณี ชัยวีรกุล (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง

จังหวัดจันทบุรี จำนวน 381 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ร่วมในการดำเนินการ และร่วมในการติดตามประเมินผล ส่วนอีกกลุ่มมีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย อิทธิพลของผู้นำ อุดมการณ์ของชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน

เกษร เวชกามา (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมประชุม มีค่าเฉลี่ย 3.65 รองลงมาคือ ด้านการร่วมเสนอความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 3.55 ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.54 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.53 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัย โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 การเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและด้านการติดตามและประเมินผล

อัคราพร สังขวน (2558) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุศลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุศลิม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านขั้นประเมินผลการพัฒนาอยู่ในระดับมากรองลงมา คือ ด้านขั้นการวางแผนพัฒนา ด้านขั้นริเริ่มพัฒนา ด้านขั้นดำเนินการพัฒนา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุศลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิศมร เพิ่มพูล และจักรชัย สือประเสริฐสิทธิ (2560) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการติดตามและประเมินผล อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการรับรู้สิทธิในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .05 และ .01 ตามลำดับ

กิตติศักดิ์ แสงประทุม (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง และศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง ผลการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารงานและร่วมปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง และจากการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่เขตเทศบาล ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

อดิศักดิ์ สิงห์รัมย์ (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้านคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับ ผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผล สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ และส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้มาก เช่น ประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน แจ้งโดยตรงกับผู้นำชุมชน ทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ จัดประชุมหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง อบรมให้ความรู้แก่ผู้นำเพื่อนำไปเผยแพร่ให้กับลูกบ้าน

อรรตพล เครือเนียม (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี และ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้คือ ด้านร่วมติดตามตรวจสอบ ด้านร่วมวางแผน และด้านร่วมกิจกรรม ร่วมปฏิบัติงาน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาอำเภอที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ การพูดคุยในครอบครัว และช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำนึ่ง สิงห์เอี่ยม (2559) ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลัก ธรรมชาติในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมชาติ ในการบริหารจัดการองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต ศึกษาปัญหา อุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม ของประชาชนตามหลักธรรมชาติในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลัก

ธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่ามีประชาชนจำนวนน้อยที่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็น เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่ององค์ความรู้ 2) ด้านการวางแผน มีคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามที่ระเบียบกำหนด ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อมผ่านตัวแทน 3) ด้านการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งคณะทำงานที่มาจากผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหาร 4) ด้านการติดตามและประเมินผล มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมแค่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจเท่านั้น ในส่วนของปัญหา อุปสรรค คือ การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึงประชาชน จัดกิจกรรมไม่ตรงตามความต้องการและประชาชนไม่ค่อยรู้ช่องทางในการมีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกมิติ ท้องถิ่นต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยบริการสาธารณะอย่างชัดเจน ควรมีการจัดตั้งสภาประชาชนหรือองค์กรประชาชนในทุกท้องถิ่น ตลอดจนให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่ประชาชน

1191738919

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 7 หมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งหมด 2,437 คน (ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนและบัตรอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ณ เดือน กันยายน พ.ศ. 2560)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ กลุ่มของประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 2,437 คน นำมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973, p. 251 อ้างถึงใน เกษร เวชกามา, 2556) โดยกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) วิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างมี ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อน

1191738919

แทนค่า

$$n = \frac{2,437}{1 + 2,437 (0.5 \times 0.5)^2}$$

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = 344$$

จากการคำนวณข้างต้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

เนื่องด้วยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีความแตกต่างกันในด้านพื้นที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสัดส่วน (Proportional sampling) โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตร (เกษร เวชกามา, 2556)

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับ} = \frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{ประชากรในแต่ละระดับ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

เมื่อแทนค่าตามสูตรแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามหมู่บ้าน

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านท่าข้าม	359	52
2	บ้านสะแกลาย	388	55
3	บ้านดอนกลุ่ม	347	50
4	บ้านหมอสอ	232	34
5	บ้านมาบใหญ่	165	23
6	บ้านไผ่แก้ว	334	50
7	บ้านหัวไผ่	612	86
รวม		2,437	350

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากจากบ้านเลขที่ ในแต่ละหมู่บ้าน ทั้ง 7 หมู่บ้าน รวม 350 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

มีส่วนร่วมมาก หมายถึง มีส่วนร่วมเสมอ (4 ครั้งต่อปีขึ้นไป)

มีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง มีส่วนร่วมบ้างเป็นบางครั้ง (2-3 ครั้งต่อปี)

มีส่วนร่วมน้อย หมายถึง มีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อย (1 ครั้งต่อปี)

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและแปลผล ดังนี้

มีส่วนร่วมมาก	ได้	3	คะแนน
---------------	-----	---	-------

มีส่วนร่วมปานกลาง	ได้	2	คะแนน
-------------------	-----	---	-------

มีส่วนร่วมน้อย	ได้	1	คะแนน
----------------	-----	---	-------

ในการแปลผลคะแนน 3 ระดับ กำหนดโดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน การมีส่วนร่วมในรายรวมและรายด้าน

การแบ่งระดับคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พิจารณาจากคะแนน การมีส่วนร่วมและแบ่งระดับการมีส่วนร่วม โดยการใช้วิธีการหาอันตรภาคชั้น และกำหนดช่วงเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, หน้า 9)

คะแนนการมีส่วนร่วมมาก – คะแนนการมีส่วนร่วมน้อย

จำนวนช่วงชั้น

$$\text{แทนค่า} \quad \frac{3 - 1}{3} = 0.67$$

การแปลผลค่าเฉลี่ย

ช่วงคะแนน 1.00-1.67

หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ช่วงคะแนน 1.68-2.34

หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 2.35-3.00

หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าข้าม มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end format)

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ความสำคัญของเนื้อหา สาระของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เพื่อร่างแบบสอบถาม

3. เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมสาระและองค์ประกอบของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 ฉบับ โดยมีรายละเอียดจำแนกได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นรายด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 5 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข แบบสอบถามการวิจัย

5. นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของคำถาม ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

1191738919

5.1 ดร. จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

5.2 ดร. ชิตพล ชัยมะคัน อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

5.3 ดร. เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

6. นำผลจากข้อ 5 มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (ค่า IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรับปรุงให้ชัดเจนและมีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะประชากรและภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกับประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ในพื้นที่ ผู้วิจัยเลือกจะทดลองใช้แบบสอบถามกับประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพลาะ อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งสามารถนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัท (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า .926

8. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง

9. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเขียนรายงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก จำนวน 350 ชุด แล้วเก็บแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน ซึ่งจะสามารถตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ หากพบว่าข้อมูลไม่ครบถ้วน สามารถขอให้ผู้ตอบให้ข้อมูล ให้ครบถ้วนได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนจำนวน 350 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 มาแบ่งแยกตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

3. ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม นำมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แยกเป็นรายชื่อ ราชดำเนินและ โดยภาพรวม เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. ข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) จัดหมวดหมู่และเรียงลำดับตามความถี่

5. ดำเนินการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ t-test และกรณีทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้ค่าสถิติ F-test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างรายคู่ ใช้ค่าสถิติด้วยวิธีของ Scheffé และ Dunnett T3

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

โดยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ดังต่อไปนี้

N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทนค่าคะแนนเฉลี่ย

SD แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

F แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution

SS แทนผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)

MS แทนค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)

df แทนระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)

* แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน (n = 350)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	144	41.14
หญิง	206	58.86

1191738919

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากร	จำนวน (n = 350)	ร้อยละ
2. อายุ		
18-29 ปี	67	19.14
30-39 ปี	84	24.00
40-49 ปี	92	26.29
50-59 ปี	66	18.86
60 ปีขึ้นไป	41	11.71
3. สถานภาพ		
โสด	90	25.71
สมรส	216	61.71
หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่	44	12.58
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	128	36.57
มัธยมศึกษาตอนต้น	95	27.14
มัธยมปลาย/ ปวช.	59	16.87
อนุปริญญา/ ปวส.	23	6.57
ปริญญาตรี	39	11.14
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.71
5. อาชีพ		
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	36	10.29
เกษตรกร	60	17.14
รับจ้างทั่วไป	157	44.86
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	59	16.85
นักเรียน/ นักศึกษา	19	5.43
แม่บ้าน/ เกษียณ/ ว่างาน	19	5.43

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากร	จำนวน (n=350)	ร้อยละ
6. รายได้สุทธิต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	109	31.14
5,000-10,000 บาท	123	35.14
10,001-15,000 บาท	71	20.29
15,001-20,000 บาท	29	8.29
มากกว่า 20,000 บาท	18	5.14
7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้		
น้อยกว่า 5 ปี	61	17.43
5-10 ปี	54	15.42
11-20 ปี	52	14.86
21-30 ปี	42	12.00
มากกว่า 30 ปี	141	40.29

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.86 และ 41.14 ตามลำดับ

ด้านอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.29 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนช่วงอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 11.71

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 61.71 รองลงมาคือ สถานภาพ โสด คิดเป็นร้อยละ 25.71 สถานภาพหม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่มีน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 12.58

ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.57 รองลงมา คือ จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 27.14 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 16.87 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.14 ระดับอนุปริญญา/ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 6.57 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.71

ด้านอาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 44.86 รองลงมา มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 17.14 อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16.85 ส่วนอาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา และแม่บ้าน/ เกษียณ/ว่างงาน มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็น ร้อยละ 5.43

ด้านรายได้สุทธิต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.14 รองลงมาได้มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 31.14 รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.29 รายได้ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.29 ส่วนรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.14

ด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อาศัยอยู่มากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.29 รองลงมาอาศัยอยู่น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.43 อาศัยอยู่ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.42 และอาศัยอยู่ระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.86 ส่วนอาศัยอยู่ระหว่าง 21-30 ปี นั้นมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
(n = 350)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	2.21	0.80	ปานกลาง	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.33	0.73	ปานกลาง	2
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.44	0.69	มาก	1
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.11	0.80	ปานกลาง	4
รวม	2.32	0.70	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 พบว่าประชาชนตำบลท่าข้าม มีระดับของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมรายด้านพบว่า ประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.69$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$, $SD = 0.73$) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$,

SD = 0.80) ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.11$, SD = 0.80) ซึ่งประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้ามในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ (n = 350)

การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	SD	\bar{X}	ระดับ	อันดับ
1. เสนอปัญหาของหมู่บ้าน/ ตำบลเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาพร้อมกับ อบต.	0.80	2.29	ปานกลาง	1
2. เสนอโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น	0.76	2.14	ปานกลาง	3
3. คัดเลือกโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น	0.79	2.09	ปานกลาง	4
4. ร่วมประชุมในกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ของ อบต.	0.75	2.20	ปานกลาง	2
5. เสนอแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบลร่วมกับ อบต.	0.80	2.08	ปานกลาง	5
รวม	0.81	2.21	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้ามด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$, SD = 0.81) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของหมู่บ้าน/ ตำบลเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาพร้อมกับ อบต. มากที่สุด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.29$, SD = 0.80) รองลงมาคือ ร่วมประชุมในกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ของ อบต. มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.20$, SD = 0.75) เสนอโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.14$, SD = 0.76) คัดเลือกโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.09$, SD = 0.79) และเสนอแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบลร่วมกับ อบต. มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.08$, SD = 0.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (n = 350)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	SD	\bar{X}	ระดับ	อันดับ
1. เตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ร่วมกับ อบต.	0.76	22.29	ปานกลาง	2
2. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ หรือแรงงานในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล	0.74	2.15	ปานกลาง	5
3. เข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น เช่น รณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมคัดแยกขยะ	0.73	2.33	ปานกลาง	1
4. ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของ อบต. ให้ผู้อื่นได้รับทราบ	0.76	2.28	ปานกลาง	4
5. ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและสถานที่ สาธารณะประโยชน์ร่วมกับ อบต.	0.75	2.29	ปานกลาง	3
รวม	0.73	2.33	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้าม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$, $SD = 0.73$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต.จัดขึ้น เช่น รณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมคัดแยกขยะ มากที่สุด ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$, $SD = 0.73$) รองลงมาคือ เตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ร่วมกับ อบต.มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.29$, $SD = 0.76$) ดูแลบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและสถานที่สาธารณะประโยชน์ร่วมกับ อบต. มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.29$, $SD = 0.75$) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของ อบต. ให้ผู้อื่นได้รับทราบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.28$, $SD = 0.76$) และสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์หรือแรงงานในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.15$, $SD = 0.74$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (n = 350)

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	SD	\bar{X}	ระดับ	อันดับ
1. จากกิจกรรม/ โครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เช่น กิจกรรมเดินแอโรบิก กิจกรรมตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดัน กิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก	0.71	2.41	มาก	2
2. จากกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กิจกรรมสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ กิจกรรมป้องกันและลดความรุนแรงในเด็ก สตรีและครอบครัว	0.69	2.29	ปานกลาง	5
3. จากการพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ (น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก)	0.65	2.41	มาก	1
4. จากกิจกรรม/ โครงการที่เสนอต่อที่ประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน/ ตำบล	0.65	2.34	ปานกลาง	4
5. ได้รับผลประโยชน์โดยภาพรวมจากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของ อบต.	0.68	2.36	มาก	3
รวม	0.69	2.44	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้าม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.69$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.41$, $SD = 0.65$) มากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เช่น กิจกรรมเดินแอโรบิก กิจกรรมตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดัน กิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.41$, $SD = 0.71$) ได้รับผลประโยชน์โดยภาพรวมจากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของ อบต. มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.36$, $SD = 0.68$) จากกิจกรรม/โครงการ ที่เสนอต่อที่ประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน/ ตำบล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.34$,

SD = 0.65) และได้รับประโยชน์จากกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กิจกรรมสร้างอาชีพ เสริมเพิ่มรายได้ กิจกรรมป้องกันและลดความรุนแรงในเด็ก สตรีและครอบครัว มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.29$, SD = 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (n = 350)

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	SD	\bar{X}	ระดับ	อันดับ
1. ติดตามและประเมินผลจากการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น	0.76	2.35	ปานกลาง	1
2. เป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น	0.82	2.01	ปานกลาง	5
3. ตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อบต.	0.81	2.03	ปานกลาง	4
4. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผลการดำเนินงานของ อบต.	0.77	2.13	ปานกลาง	3
5. เสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุง แก้ไข หรือแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้น	0.77	2.14	ปานกลาง	2
รวม	0.80	2.11	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้าม ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.11$, SD = 0.80) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.35$, SD = 0.76) รองลงมาคือ เสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุง แก้ไข หรือแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.14$, SD = 0.77) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผลการดำเนินงานของ อบต. มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.13$, SD = 0.77) ตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อบต. มีส่วนร่วม

อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.03$, $SD = 0.81$) และเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล
กิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.01$, $SD = 0.82$)
ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามเพศ (n = 350)

	n	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	144	0.27	0.51	1.33	.18
หญิง	206	0.20	0.47		

จากตารางที่ 9 พบว่าประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรีที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ (n = 347)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	4.809	4	151.88	.00
Brown-forsythe	3.954	4	314.25	.00

จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูลพบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Leven's < .05 ดังนั้นจึงใช้ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า Brown-forsythe และ ค่า Welch พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง

ตารางที่ 11 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (n = 347)

	18-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
18-29 ปี	-	.24*	.28*	.17	.23
30-39 ปี		-	.03	-.08	-.019
40-49 ปี			-	-.11	-.05
50-59 ปี				-	.06
60 ปีขึ้นไป					-

* $P \leq .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ Dunnett T3 พบว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปีและ 40-49 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมากกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปีและ 40-49 ปี ส่วนประชาชนที่มีช่วงอายุอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส (n = 346)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	10.522	2	108.64	.00
Brown-forsythe	8.873	2	139.67	.00

จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูลพบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Leven's < .05 ดังนั้นจึงใช้ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า Brown-forsythe และค่า Welch พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง

ตารางที่ 13 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสถานภาพสมรสและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (n = 347)

	โสด	สมรส	หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่
โสด	-	.24*	.24*
สมรส		-	.00
หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่			-

* $P \leq .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ Dunnett T3 พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ โสด มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพสมรสและสถานภาพหม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีสถานภาพ โสด มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรสและสถานภาพหม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 350)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.784	4	.70	2.93	.02
ภายในกลุ่ม	81.816	345	.24		
รวม	84.600	349			

จากตารางที่ 14 จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูลพบว่า จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูลพบว่า เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Leven's > .05 ดังนั้นจึงใช้ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ ANOVA พบว่า ประชาชนตำบลท่าข้ามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
(n = 350)

	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป
ประถมศึกษา	-	-.05	.01	.31	.09
มัธยมต้น		-	.07	.37*	.14
มัธยมปลาย/ ปวช.			-	.30	.07
อนุปริญญา/ ปวส.				-	-.23
ปริญญาตรีขึ้นไป					-

* $P \leq .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ Scheffé พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ ปวส. ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ (n = 348)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	4.941	5	80.52	.00
Brown-forsythe	4.232	5	101.13	.00

จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูลพบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Leven's < .05 ดังนั้นจึงใช้ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า Brown-forsythe และค่า Welch พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง

ตารางที่ 17 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอาชีพและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (n = 348)

	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	รับจ้าง ทั่วไป	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	นักเรียน/ นักศึกษา	แม่บ้าน/ เกษียณ/ ว่างงาน
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	-	.21	.19	.12	-.18	.41
เกษตรกร		-	-.02	-.09	-.39*	.19
รับจ้างทั่วไป			-	-.07	-.37*	.22
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว				-	-.30*	.28
นักเรียน/ นักศึกษา					-	-.58*
แม่บ้าน/ เกษียณ/ ว่างงาน						-

* $P \leq .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ Dunnett T3 พบว่าประชาชนที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร, รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน/ เกษียณ/ ว่างงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีเป็นนักเรียน/ นักศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร, รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน/ เกษียณ/ ว่างงาน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้สุทธิต่อเดือน (n = 337)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	15.461	4	91.96	.00
Brown-forsythe	10.164	4	317.23	.00

จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูล พบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Leven's < .05 ดังนั้นจึงใช้ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า Brown-forsythe และค่า Welch พบว่าประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง

ตารางที่ 19 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของรายได้สุทธิต่อเดือนและการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
(n = 337)

	ต่ำกว่า 5,000	5,000- 10,000	10,001- 15,000	15,001- 20,000	มากกว่า 20,000
ต่ำกว่า 5,000	-	.15	.11	-.30*	-.08
5,000-10,000		-	-.04	-.45*	-.23*
10,001-15,000			-	-.41*	-.19*
15,001-20,000				-	.23*
มากกว่า 20,000					-

* $P \leq .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ
Dunnett T3 พบว่าประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกับ
ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท, 5,000-10,000 บาท, 10,001-15,000 บาท
และมากกว่า 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีรายได้สุทธิ
ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าข้ามอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนต่ำกว่า
5,000 บาท, 5,000-10,000 บาท, 10,001-15,000 บาท และมากกว่า 20,000 บาท และประชาชนที่มี
รายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือน
5,000-10,000 บาท, 10,001-15,000 บาท ส่วนประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนอื่น ๆ มีระดับ
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน (n = 343)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	16.707	4	132.98	.00
Brown-forsythe	7.846	4	227.63	.00

จากการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูล พบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Leven's < .05 ดังนั้น จึงใช้ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า Brown-forsythe และค่า Welch พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง

ตารางที่ 21 ผลความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (n = 343)

	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	มากกว่า 30 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	-	.35*	.39*	.18*	.33*
5-10 ปี		-	.04	-.17	-.02
11-20 ปี			-	-.21	-.06
21-30 ปี				-	.15
มากกว่า 30 ปี					-

* $P \leq .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ Dunnett T3 พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้น้อยกว่า 5 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกับประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ 5-10 ปี, 11-20 ปี, 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้น้อยกว่า 5 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มากกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ 5-10 ปี, 11-20 ปี, 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี ส่วนประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้อื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1	ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2	ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 22 (ต่อ)

	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3	ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 4	ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 5	ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 6	ประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 7	ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 22 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี คือปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ส่วนปัจจัยด้านเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้

โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 350 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หาค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé และ Dunnett T3

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.86 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.29 มีสถานภาพสมรส สมรส คิดเป็นร้อยละ 61.71 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.57 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 44.86 มีรายได้สุทธิต่อเดือน 5,000-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.14 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่มากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.29

ความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมรายด้านพบว่า ประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.69$)

รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33, SD = 0.73$) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21, SD = 0.80$) ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.11, SD = 0.80$) ซึ่งประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของหมู่บ้าน/ ตำบลเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาหารือกับ อบต. มากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมประชุมในกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ของ อบต.

เสนอโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น คัดเลือกโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบลร่วมกับ อบต. ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้ามด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น เช่น รมรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมคัดแยกขยะต้นทาง ฯลฯ มากที่สุด รองลงมา คือ เตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ร่วมกับ อบต. ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและสถานที่สาธารณะประโยชน์ร่วมกับ อบต. ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของ อบต. ให้ผู้อื่นได้รับทราบ ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์หรือแรงงานในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้ามด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน มากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับประโยชน์จากกิจกรรม/ โครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เช่น กิจกรรมเดินแอโรบิก กิจกรรมตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดัน กิจกรรมรมรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้รับผลประโยชน์โดยภาพรวมจากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของ อบต. ได้รับประโยชน์จากกิจกรรม/ โครงการที่เสนอต่อที่ประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน/ ตำบล ตามลำดับ ส่วนการได้รับประโยชน์จากกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กิจกรรมสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ กิจกรรมป้องกันและลดความรุนแรงในเด็ก สตรีและครอบครัว ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลท่าข้ามด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นมากที่สุด รองลงมา คือ เสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุง แก้ไข หรือแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้น ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผลการดำเนินงานของ อบต. ตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อบต. ตามลำดับ ส่วนการ เป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้นนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เมื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของอดิศักดิ์ สิงห์รัมย์ (2559) ซึ่งได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของปิยธิดา ปาลรังสี (2557) ซึ่งได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอหนอง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผลการวิจัยก็ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกิตติศักดิ์ แสงประทุม (2559) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของมหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1191738919

ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลจากการวิจัย การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมอย่างเต็มที่ ทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสนอปัญหา เสนอแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล เสนอโครงการ/ กิจกรรม การคัดเลือกโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมักมองว่ากระบวนการนี้เป็นหน้าที่ของผู้นำ ตัวแทนหมู่บ้าน หรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในตำบล เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา อบต. อสม. อปพร. ฯลฯ เป็นหลัก ผู้นำว่าอย่างไรก็ตามนั้น เมื่อมีการประชุมประชาคม ประชาชนจึงไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางพัฒนาต่าง ๆ ได้แต่คัดลอกตาม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอดิศักดิ์ สิงห์รัมย์ (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำควน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตัดสินใจ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญกับกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มากนัก อาจเป็นเพราะไม่มีเวลา หรือเห็นว่ากิจกรรม/ โครงการนั้นตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ต้องไปร่วมก็ได้ คนที่มาร่วมกิจกรรม/ โครงการก็จะมีเฉพาะผู้นำ หรือประชาชนกลุ่มเดิม ๆ ทำให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพัฒนา พิทักษ์ (2558) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2556) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 381 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมระดับปานกลางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ร่วมในการดำเนินงาน และร่วมในการติดตามประเมินผล

ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะการที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เมื่อจัดทำกิจกรรม/ โครงการ แต่ละอย่างขึ้นมานั้น ได้คัดเลือกแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในตำบลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ส่วนแต่เป็นกิจกรรม/ โครงการ ที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับผลประโยชน์ ประชาชนได้รับบริการอย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงทำให้การมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติศักดิ์ แสงประทุม (2559) ซึ่งได้ทำการศึกษากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในระดับมาก

ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลกิจกรรม/ โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้นไม่มากนัก ประชาชนมักเข้าใจว่ากระบวนการติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำ หรือตัวแทนหมู่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ประชาชนทั่วไปมีส่วนเกี่ยวข้องน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของมหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของกิตติศักดิ์ แสงประทุม (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี นอกจากนี้ ผลการวิจัยก็ยังสอดคล้องกับการวิจัยของอดิศักดิ์ สิงห์รัมย์ (2559) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดวน อำเภอกะรัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล นั้นอยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ

2. เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี แยกตามลักษณะส่วนบุคคลหรือทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกิตติพงษ์ ด่านลาพล (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากปัจจุบันความเหลื่อมล้ำในเรื่องของเพศได้หมดไปจากสังคมไทย ผู้หญิง ผู้ชายมีความเสมอภาค มีสิทธิเท่าเทียมกัน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการของท้องถิ่นได้เท่ากัน

ส่วนประชาชนที่มีอายุ มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้สุทธิต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำข้ามแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษากิจการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย (2559) ซึ่งได้ทำการศึกษากิจการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่เขตเทศบาลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยเปรียบเทียบตัวแปรดังกล่าว ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของเกษร เวชกามา (2556) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา โดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำข้าม เนื่องจากประชาชนที่มีอายุ 18-29 ปี ยังอยู่ในช่วงที่มีสถานภาพ โสด มีความเป็นอิสระ ไม่มีภาระในเรื่องของการดูแลครอบครัว อาจเป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรง มีเวลาว่างมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ จึงทำให้อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำข้ามมากกว่า ในส่วนตัวแปรระดับการศึกษาและอาชีพพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีอาชีพนักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำข้ามมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียน นักศึกษานั้นอาจมีเวลาว่าง ไม่มีภาระหน้าที่เหมือนคนที่ประกอบอาชีพหลัก อยู่ในช่วงวัยที่อยากจะศึกษา เรียนรู้ จึงทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำข้ามมากกว่า ในด้านตัวแปรรายได้สุทธิต่อเดือนที่แตกต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมต่างกัน อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มีรายได้้น้อย จะต้องไปทำมาหากินไม่ค่อยมีเวลา หรือไม่ค่อยให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำข้ามเหมือนประชาชนที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนที่สูงกว่า และในส่วนตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน จากการศึกษาพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้้น้อยกว่า 5 ปี

ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่เพิ่งเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน มีความต้องการอยากเรียนรู้ อยากให้เกิดการยอมรับของคนในชุมชน เมื่อมีกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ จึงเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัย ประชาชนตำบลท่าข้ามมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จะต้องช่วยกันส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการแจ้งประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่หลักในการบริการประชาชนให้อยู่ดี มีสุข ดังนั้น กิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ต้องมาจากความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับงบประมาณที่มี และถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้รับบริการอย่างทั่วถึง ดังนั้นผู้บริหาร หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องรักษามาตรฐานนี้ไว้ นอกจากนี้ก็ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมตัดสินใจ และร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้สัมพันธ์กัน กิจกรรม/ โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาดำเนินการนั้น มาจากแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแผนพัฒนาท้องถิ่นก็มาจากแผนพัฒนาชุมชน ประชาชนได้ร่วมกันคิดเสนอปัญหา ลำดับความสำคัญก่อน-หลัง เสนอแนวทาง และความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบลขึ้นมาก่อน องค์การบริหารส่วนตำบลจึงจะสามารถนำกิจกรรม/ โครงการที่ประชาชนคัดเลือก มาดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์แล้วประชาชนก็จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่ใช่ประชาชนจะเป็นผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการ การพัฒนา เป็นไปตามความต้องการของประชาชน อย่างแท้จริง

2. จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผล เนื่องจากจะช่วยในการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส และถ่วงถ่วงไม่ให้เกิดการทุจริตในการดำเนินงานได้ในเบื้องต้น มีการแจ้งประชาสัมพันธ์ผลการติดตามและประเมินผล

ให้ประชาชนได้รับทราบทุกครั้ง เมื่อกิจกรรม/ โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้การดำเนินงานเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ในเรื่องของการเสนอแนะทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล เพราะประชาชนมักจะคิดว่าการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล เป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะช่วยกันคิดแล้วเสนอแนะแนวทางการพัฒนา แล้วนำไปปฏิบัติให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ผู้นำว่าอย่างไร ก็ว่าตามนั้น เพราะผู้นำคือคนที่ประชาชนเลือกไปเป็นตัวแทนแล้ว ไม่กล้าเสนอแนะแนวทางที่ตนคิด เพราะคิดว่าหากเสนอไปอาจไม่ได้รับการพิจารณา หรือแนวคิดอาจจะไม่โดนใจคนอื่น ๆ อาจโดนวิจารณ์หรือนำไปคิดเป็นอื่น ดังนั้นต้องมีการพูดคุย ทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ของพลเมือง ว่าการจะพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นหน้าที่ของประชาชนในหมู่บ้าน/ ตำบลเช่นกัน ต้องช่วยกันเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและมีความยั่งยืน

2. ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ในการจัดโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หากประชาชนที่ไม่สะดวกจะเข้าร่วมกิจกรรม ก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดงานก็ได้ บางคนที่มีเวลา ก็อาจเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แรงงานในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล เช่น มาช่วยจัดโต๊ะ เก้าอี้ เตรียมสถานที่ในการจัดงานประเพณีสงกรานต์ประจำปี หรือการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องตัดหญ้า ในกิจกรรมจิตอาสา ทำความดีด้วยหัวใจ ร่วมกันตัดหญ้าสองข้างทาง ในวันแม่แห่งชาติ เป็นต้น

3. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลทุกโครงการ/ กิจกรรมที่ อบต. ได้จัดขึ้น เพื่อประเมินความพึงพอใจ ความคุ้มค่าหรือความเหมาะสมกับพื้นที่ ประชาชนต้องการให้มีโครงการ/ กิจกรรมที่ อบต. จัดขึ้นหรือไม่ เพราะในบางกิจกรรม/ โครงการเป็นนโยบายที่รัฐบาลหรือส่วนกลางให้มา อาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจ เมื่อโครงการ/ กิจกรรมแล้วเสร็จก็รายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหาร และดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ บรรจุอยู่ แล้วรายงานผลให้สภาท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ตามระเบียบที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เพื่อทราบแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
2. ผู้วิจัยเห็นควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามได้ในอนาคต

1191738919

BUU-IThesis 59930122 independent study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ ด่านลาพล. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิตติศักดิ์ แสงประทุม. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมือง การปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกษร เวชกามา. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- โกวิท พวงงาม. (2555). *การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ: วิทยุชุมชน.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). *การพัฒนาเพื่อการปรับเปลี่ยน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชาชน จำกัด.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2548). *การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ: เกณฑ์การบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาระบบราชการ.
- คำนิง สิ่งเยี่ยม. (2559). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร ศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารและการพัฒนาประชาคมเมือง และชนบท, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

- ชนเสวร์ เจริญเมือง. (2551). *การปกครองท้องถิ่นและการบริหารจัดการท้องถิ่น: อภิธานศัพท์* ของอารยธรรมโลก. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2544). *ธรรมาภิบาล: กับสังคมไทย*. *วารสารนักบริหาร*, 21(2), 28-32.
- ปิยธิดา ปลายรังสี. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน* อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยนุช เงินคล้าย. (2540). *การสำรวจทัศนคติและความพร้อมของประชาชนต่อการกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: กองพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2548). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พัฒนา พิทาคำ. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเทศบาลตำบลแม่แจ่ม* อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิศมร เพิ่มพูน และจักรชัย ลือประเสริฐสิทธิ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน* ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอ เขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 6(1), 168-211.
- มหคุณาภรณ์ ชัยวีรกุล. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา* การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 19
- วัชรินทร์ อินทพรหม. (2557). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน*. *วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 8(3), 278-289.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *คำเลี่ยนการแปลความหมาย: เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้*. *วารสารข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*, 18(3), 8-11.

- สมพิศ แสนสุข. (2548). *สัมมนาการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ไทย*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- อรรถพล เครือเนียม. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อัคราพร สังขาน. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดสิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อดิศักดิ์ สิงห์รัมย์. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคำควน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ภาคผนวก

1191738919

BUU iThesis 59930122 independent study / recv: 22092562 11:27:54 / seq: 67

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการเก็บหรือสร้างความเสียหายต่อตัวตนทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อ และตามความเป็นจริงมากที่สุด

3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18-29 ปี

30-39 ปี

40-49 ปี

50-59 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

- โสด สมรส
- หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมปลาย/ ปวช. อนุปริญญา/ ปวส.
- ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

- รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ เกษตรกร
- รับจ้างทั่วไป ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
- นักเรียน/ นักศึกษา แม่บ้าน/ เกษียณ/ว่างงาน

6. รายได้สุทธิต่อเดือน

- ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท
- 10,001-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
- มากกว่า 20,000 บาท

7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้

- น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
- 11-20 ปี 21-30 ปี
- มากกว่า 30 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าข้าม ซึ่งแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าข้าม ตามความเห็นของท่านอยู่ในระดับใด โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมายดังนี้

- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก (4 ครั้งต่อปีขึ้นไป)
2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (2-3 ครั้งต่อปี)
1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย (1 ครั้งต่อปี)

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
1.	เสนอปัญหาของหมู่บ้าน/ ตำบลเพื่อจัดลำดับความสำคัญ ในการแก้ปัญหาพร้อมกับ อบต.			
2.	เสนอโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น			
3.	คัดเลือกโครงการ/ กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนา ท้องถิ่น			
4.	ร่วมประชุมในกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ของ อบต.			
5.	เสนอแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบลร่วมกับ อบต.			
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
6.	เตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ร่วมกับ อบต.			
7.	สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์หรือแรงงานใน กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ ตำบล			
8.	เข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต.จัดขึ้น เช่น รณรงค์ป้องกัน โรคไข้เลือดออก กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมคัดแยกขยะต้นทาง ฯลฯ			
9.	ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของ อบต. ให้ผู้อื่นได้รับ			
10.	ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและสถานที่สาธารณะ ประโยชน์ร่วมกับ อบต.			

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์				
11.	ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม/ โครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เช่น กิจกรรมเดินแอโรบิก กิจกรรมตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดัน กิจกรรมรณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก			
12.	ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กิจกรรมสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ กิจกรรมป้องกันและลดความรุนแรงในเด็ก สตรี และครอบครัว			
13.	ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ (น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก)			
14.	ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม/ โครงการที่เสนอต่อที่ประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน/ ตำบล			
15.	ได้รับผลประโยชน์โดยภาพรวมจากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของ อบต.			
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล				
16.	ติดตามและประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น			
17.	เป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ที่ อบต. จัดขึ้น			
18.	ตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อบต.			
19.	ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ผลการดำเนินงานของ อบต.			
20.	เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขหรือแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เสร็จสิ้น			

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการส่งเสริม
 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
 อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

1. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

.....

2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมดำเนินงาน

.....

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

.....

4. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้